

Brandsyn og ATEX

Hvad er ATEX?

ATEX handler om sikkerhed og sundhedsbeskyttelse for arbejdstagere, der kan blive udsat for fare på grund af eksplosiv atmosfære. Heldigvis er eksplosioner ikke den hyppigste årsag til arbejdsulykker. Deres konsekvenser er imidlertid spektakulære og dramatiske i form af tabte menneskeliv og økonomiske omkostninger.

Eksplosionsfarlige områder klassificeres i zoner på grundlag af hyppigheden og varigheden af forekomsten af eksplosiv atmosfære, jf. Indenrigs- og Sundhedsministeriets bekendtgørelse nr. 590 af 26. juni 2003 om klassifikation af eksplosionsfarlige områder.

Der skal udarbejdes en særlig arbejdspladsvurdering – APV - (eksplosionssikringsdokument) i forbindelse med arbejde i eksplosiv atmosfære, jf. Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 478 af 10. juni 2003 om arbejde i forbindelse med eksplosiv atmosfære.

De to ovenstående bekendtgørelser implementerer EU-kommissionens ATEX-direktiv 1999/92/EF om minimumsforskrifter vedrørende forbedring af sikkerhed og sundhedsbeskyttelse for arbejdstagere, der kan blive udsat for fare på grund af eksplosiv atmosfære. Arbejdssteder med eksplosionsfarlige områder, som allerede var i brug inden den 30. juni 2003, er omfattet af en overgangsordning og er først omfattet af reglerne fra den 30. juni 2006.

I direktivet forstås en eksplosiv atmosfære, som en blanding af luft og brændbare gasser, dampe, tåger eller brændbart støv under atmosfæriske betingelser, hvor forbrændingsprocessen efter antændelsen breder sig til hele den del af blandingen, der endnu ikke er forbrændt.

Inden der udføres arbejde, hvor der kan opstå fare fra en eksplosiv atmosfære, skal der udarbejdes en særlig arbejdspladsvurdering (APV), der indeholder en kortlægning og vurdering af risici forbundet med arbejdet, også kaldet risikovurdering. Reglerne om arbejde i forbindelse med eksplosiv atmosfære stiller supplerende krav i forhold til den generelle APV.

APV'en skal omfatte en kortlægning og vurdering af risici, herunder:

1. Anlæggene, de anvendte stoffer, processerne og deres mulige vekselvirkning.
2. Sandsynligheden for, at eksplosiv atmosfære kan forekomme (zoneklassifikation), samt varigheden heraf, og mærkning af eksplosionsfarlige områder.
3. Sandsynligheden for, at antændelseskilder, herunder udstyr samt elektrostatiske udladninger, vil være til stede og vil kunne blive aktive og fungere som tændkilde.
4. De forventede konsekvensers omfang.
5. Foranstaltninger der er truffet eller skal iagttages på baggrund af punkterne 1 – 5.

Der skal desuden, som administrative (organisatoriske) foranstaltninger til beskyttelse mod eksplosioner - om nødvendigt - iværksættes følgende punkter:

1. Instruktion, oplæring og kvalifikation af medarbejderne
2. Skriftlige instrukser
3. Særlige tilladelser til arbejde med tændkilder mv. (varmt arbejde)
4. Plan for rengøring, eftersyn, reparation og vedligeholdelse
5. Koordinering (herunder fremmede håndværkere)
6. Beredskabs-, evakuerings- og øvelsesplaner
7. Kontrol inden ibrugtagning.

Ved vurderingen af nye eller eksisterende anlæg skal der især tages hensyn til følgende driftsbetingelser:

- Normale driftsvilkår, herunder vedligeholdelsesarbejder
- Ibrugtagning og demontering
- Driftsforstyrrelser og forudselige funktionsfejl
- Fejlanvendelse, som med rimelighed kan forudses.

APV'en skal ajourføres, når der sker ændringer i arbejdet, arbejdsmetoder og arbejdsprocesser m.v., som har betydning for arbejdsmiljøet, og efter ulykker eller væsentlige uheld på arbejdsstedet, dog mindst hvert tredje år.

APV'en skal forefindes på arbejdsstedet tilgængelig for alle der er beskæftiget på stedet, herunder fremmede arbejdsgivere/arbejdstagere.

Brandsyn og ATEX

Følgende punkter er relevante ved brandsyn af eksplosionsfarlige områder:

- Er ATEX-APV'en, herunder klassifikationsplanen, tilgængelig (for alle) på arbejdsstedet?
- Er ATEX-APV'en, herunder klassifikationsplanen, opdateret indenfor de seneste 3 år?
- Er ATEX-APV'en, herunder klassifikationsplanen, opdateret i forhold til evt. ændringer, som f.eks. udvidelser, på virksomheden?
- Begrænsning af eksplosionsfarlige områder:
 - Kører ventilationsanlægget som forudsat?
 - Er anlægget tæt?
 - Er støvlag udenfor anlæg begrænset?
- Visuel inspektion af potentielle tændkilder:
 - Er blindpropper, kabelindføringer i udstyr mv. intakte og tætsluttende?
 - Er potentialudligningen sammenhængende, dvs. uden løse potential udligningsledninger?
 - Er lysstofarmaturer mv. tætte, dvs. uden f.eks. væske/støv indvendigt?
- Visuel inspektion af eksplosionssikring
 - Er områder foran eksplosionsafkastninger frie, så effektiviteten af eksplosionsafkastningen ikke nedsættes?
- Er minimumskraverne til mærkning af eksplosionsfarlige områder opfyldt?

Hent mere information hos DBI

For en nærmere beskrivelse af eksplosionsfarlige områder og ATEX, henvises til DBI's Brandteknisk Vejledning 19, "Eksplosionsfarlige områder".

Kontakt DBI's rådgivningsafdeling for yderligere information på tlf. 3634 9000.

Godkendelse af klassifikationsplaner

Godkendelsen af klassifikationsplaner kan ske ud fra følgende punkter:

1. Brandbart materiale
2. Udslipskilder
3. Udslipsgrad
4. Ventilationsforhold og rengøringsniveau
5. Pålideligheden af ventilationen
6. Zone
7. Udstrækning af zonen

Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut

Jernholmen 12, 2650 Hvidovre
Tlf.: 36 34 90 00, Fax: 36 34 90 01
E-mail: dbi@dbi-net.dk
www.dbi-net.dk

